

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Okresné kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá

16. ročník, školský rok 2023/24

Testové úlohy pre kategóriu C (9. ročník ZŠ a 4. ročník OG)

Megjegyzés: A monotematikus rész kérdéseit * jelöltük meg.

1.* Olvasd el az alábbi kijelentéseket és határozd meg, hogy igazak-e vagy hamisak. A válaszlapon jelöld meg, (karikázd be) a helyes (igen) és a hamis (nem) állításokat.

- a) A leendő I. István király a mai Bény község területén hatalmas erődítményt építtetett.
- b) A pozsonyi megerősített székhely nem állt ellent a tatár támadásnak.
- c) Miután a tatárok elhagyták területünket, fellendült a várak építése.
- d) A bányavárosokat a török veszély ellen őrtornyok – vartovka építésével védték.
- e) Az érsekújvári erődöt a „végtelen síkság közepén“ építették, hogy védje az ország többnyire hegyes - dombos vidékét.
- f) A füleki vár a kerületi gondnok székhelye volt, melyet a törökök sandál-nak neveztek.

2.* Az alábbi lehetőségek közül, melyek a pozsonyi várhoz kötődnek, válaszld ki a három helyes megfelelőt. A válaszlapra írd le a három helyes válasz betűjelét.

- a) az első írásos emlék a várról a 11. századból maradt fenn
- b) a vár jelentős építészeti változáson Luxemburgi Zsigmond király uralkodása idején ment át, a Zsigmond – kapu pedig a ami napig fennmaradt
- c) az eredeti vár egyetlen fennmaradt része a Koronatorony
- d) a mohácsi csata (1526) után a vár a cseh királyok koronázási székhelye lett.
- e) a vár alapvető átalakítását Mária Terézia királynő rendelte el
- f) a vár a 20. század második feléig romos állapotban volt, mivel 1699-ben Napóleon hadserege kifosztotta.

3.* Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget és találd meg a benne rejtőző négy hibát, írd ezeket a válaszlapra és írd hozzájuk a javított, helyes megfelelőjüket. A vastagbetűs szavak helyesek és nem változtathatók meg.

A **bajmóci kővár** a török hódítás után épült, és 1299 óta Csák Máté birtokolta. Fokozatosan a **magyar királyok** és más nemesi családok, köztük a Zalfiak birtokába került. A vár egészen a **19. század második feléig** megőrizte barokk formáját, amikor neobarokk stílusban átépítették a mai **romantikus kastély** alakjára. A Basta cipőgyártó cég rövid ideig tulajdonosa volt az épületnek és a szomszédos telkeknek is.

4.* Állítsd párba a felsorolt várakat/kastélyokat a velük kapcsolatos meghatározásokkal. Írd a válaszlapra a helyes betű- és számkombinációt.

a) Szepesi vár	1) Marionett és játékmúzeum
b) Kékkő	2) román stílusú palota
c) Vöröskő	3) hatalmas vízárkak
d) Holics	4) Batory Erzsébet
e) Csejte	5) kiterjedt raktárrendszer

5.* Alkoss párokat a várakkal összefüggő építészeti kifejezésekből. Írd a válaszlapra a helyes betű- és számkombinációt.

a) donjon	1) a túlnyomóan ív alakú tartószerkezet
b) bástya	2) a vársánc kiálló része (erődítmény) torony alakjában
c) kazemata	3) folyosó a megerősített erődökben
d) árkád	4) védő funkcióval rendelkező mesterséges töltés
e) sánc	5) hatalmas központi torony
f) boltozat	6) többnyire fa oszlopokból készült sánc/fal
g) védcölöp	7) oszlopok vagy pillérek közötti tereket átívelő boltív

6.* Egészítsd ki a befejezetlen állításokat a holicsei kastélyról. Segítségül szolgál a kezdőbetű és az utolsó betű, valamint a keresett szó betűinek száma. A helyes megoldást írd a válaszlapra.

- a) Miután az eredeti vár Csák Máté halála után ismét magyar birtokba került, a várat a királyi v.....k igazgatták.
- b) A Czobor-család a várból romantikus k.....t épített.
- c) Később a várat eladták Lotaringiai Ferencnek (Habsburg), aki császári nyaralóra alakította későbaro.....stílusban.

7.* Az alábbi válaszok közül válaszd ki a megfelelőt és írd a válaszlapra. Az első és a harmadik kérdésben csak egy helyes válasz található. A második kérdésben két helyes válasz található.

- a) Kiről nevezték el a füleki vár tornyát? *Bebek – Lemek – Rebekin – Remek*
- b) Milyen sorsa lett több várnak, miután uraik fellázkodtak a Habsburgok ellen? elajándékozás idegen királynak - felrobbantás vagy felégetés – átalakítás börtönre – királyi örök birtokká nyilvánítás
- c) Ki építtette át az 1736 – 1744 -s években a galántai kastélyt barokk stílusban?
Petőfi – Kodály – Czobor – Esterházy

8.* Olvassd el az alábbi kijelentéseket és határozd meg, hogy igazak-e vagy hamisak. A válaszlapon jelöld meg (karikázd be) az igen vagy a nem választ.

- a) Vršatec(Oroszlánkő) várának keletkezése a 13. századra nyúlik vissza, amikor a szikla legmagasabb pontjára őrtornyot építettek, amelynek feladata Magyarország északnyugati határainak védelme volt.
- b) Kékkő várának első ismert tulajdonosa a zólyomi ispán, kerületi államügyész Dózsa György volt.
- c) Kékkő várát a törökök soha nem vették be és nem robbantották fel.
- d) A holicsei kastélyt nemzeti kulturális örökséggé nyilvánították.

9.* Állítsd párba a fényképeket a várak/kastélyok nevével. Írd a válaszlapra a helyes betű- és számkombinációt.

1

2

3

4

5

6

- a) Vöröskő c) Csejte e) Bazin
 b) Fülek d) Galánta f) Zboró/Zborov

10.* Figyelmesen nézd meg az alábbi képeket. A felsorolt lehetőségek közül írd a válaszlapra annak az öt várnak/kastélynak a nevét, amelyek nem láthatók a képeken.

Pozsonyi vár, Bajmóc – kastély, Divény – vár, Kékkő – vár, Szepesi vár, Holics – kastély, Likava – vár, Sáros – vár, Selmecbánya – Új Kastély, Vršatec (Oroszlánkő) – vár

11.* A válaszlapon írd az alább felsorolt várak nevéhez a régió nevét, ahol a várak találhatóak.

Likava – vár, Sáros – vár, Vršatec - (Oroszlánkő) – vár

12. Az alábbi szövegben egészítsd ki a hiányzó szavakat és írd ezeket a válaszlapra.

A német császár ...A... 1914-ben támogatta szövetségesétB.....császárt, hogy bosszút álljanak Szerbián, amelyet megvádoltak a főherceg elleni merényletben történő részvételéért. Ennek alapján SzerbiánakC.....adtak, melyet lehetetlen volt teljesíteni. Mivel nem lettek elfogadva a felsorolt pontok, Ausztria -Magyarország 1914...D.....-én megtámadta Szerbiát. A szövetségi szerződések azonnal szították a világban a konfliktus kiterjedését. SzerbiánakE....segített és a szláv nemzetek védelmébe állt.

13. Írd a válaszlapra a felsorolt, az első világháború idején történt eseményekhez az évet, amikor megtörténtek.

- a) Breszt-litovszki béke
- b) Ypres melletti harcok
- c) Somme és Verdun melletti csata
- d) II. Miklós cár lemondása

14. A mondatokban egészítsd ki a helyes információkat. A négy lehetőségből egyet lehet választani. A helyes választ írd a válaszlapra.

- a) Gavrilo Princip, aki az osztrák-magyar trónörökös ellen elkövette a merényletet, tagja volt: az *Ifjú Bosznia/az Ifjú Hercegovina/ az Ifjú Testvériség /a Fehér Kéz* szervezetnek.
- b) Az oroszországi politikai viszonyok 1917-es változását nemcsak a februári forradalom, hanem főként az augusztusi/szeptemberi/októberi/decemberi bolsevik forradalom okozta

- c) A békeszerződések konkrét feltételeiről csak néhány állam döntött, amelyek a győztesek oldalán találták magukat. Erről döntött a :Kettők / Hármak/ Négyek/ Ötök Tanácsa.
- d) A szlovákok 1918. október 30-án csatlakoztak a Csehszlovák Köztársasághoz, elfogadva:
pozsonyi/nyitrai/mártoni/nagyszombati deklarációt.
- e) A washingtoni/pittsburghi/newyorki/clevelandi egyezmény szerint, melyet 1918 májusában kötöttek az USA-ban, Szlovákiának saját közigazgatással kellett volna rendelkeznie.

15. Melyik három jogi norma volt a versailles-i békerendszer része?

Írd a válaszlapon a három helyes válasz betűjelét.

- a) Csehszlovákia önállóságának az elismerése
- b) a Szovjetunió megalakulása
- c) Elzász – Lotaringiát Németországhoz csatolták
- d) a hadisarc elengedése (a háború okozta károk kifizetése)
- e) elismerték Románia új határait
- f) Elzász – Lotaringiát Franciaországhoz csatolták

16. Csoportosítsd az alább felsorolt információkat az szerint, hogy milyen összefüggésben voltak J.V. Sztalin, B. Mussolini vagy A. Hitler életével. A válaszlapon írd a három kategóriához a megfelelő betűjeleket.

- a) Tőle származik a következő mondás: „Egy ember halála tragédia. Millióké statisztika.“
- b) Meghirdette az industrializáció programját, a kollektivizálás programját és az ötéves terveket.
- c) A germán faj vezető szerepének gondolatát hirdette (rasszizmus) a zsidógyűlöletet indítványozta (antiszemitizmus).
- d) Eredetileg tanító volt, de újságíróként és szerkesztőként is dolgozott, megszervezte a római menetelést.
- e) Teljhatalmú vezérként „duce“ lépett fel.
- f) Diktatúráját a következő jelszó jellemezte: „Egy nemzet, egy birodalom, egy vezér.“

17. Javítsd ki V.I. Leninhez kapcsolódó állításokat. Minden mondatban csupán egy hibás információ található. Írd le a válaszlapon és javítsd ki.

Ő vezette az 1917-ben Oroszországban hatalomra került mensevikeket. Pártjával csak több éves vallásháború után sikerült megszereznie az ország irányítását. Utána kemény kommunista monarchiát hozott létre. Élete vége felé az Orosz Birodalmat 1922-ben átnevezték a Szovjet Szocialista Országok Szövetségére.

18. Olvasd el az alábbi kijelentéseket és állapítsd meg, hogy igazak-e vagy hamisak. A válaszlapon jelöld meg (karikázd be) az igen vagy a nem választ.

- a) Az első Csehszlovák Köztársaság létezésé idején Szlovákiában „éhségvölgyek“ keletkeztek és „éhségmeneteket“ szerveztek.
- b) A két világháború közötti időszak szlovákiai gazdasági problémái az ország szomszédságában lezajlott katonai események következményei voltak.
- c) A gazdasági fellendülést a gazdasági válságot követően az 1929 – 1933-as években a tehetséges szlovák közgazdászok, Vavro Šrobár és Milan Hodža is segítették.

- d) A gazdasági problémák idején is léteztek az országban szakszervezetek, amelyek védték az alkalmazottak szociális érdekeit.

19. Andrej Hlinka és Ivan Dérer az első Csehszlovák Köztársaság jelentős politikusai közé tartoztak. Az alább felsorolt jellemzéseket írd a megfelelő politikushoz. A válaszlapon írd a nevükhöz a helyes betűjelet. A politikusok nevéhez nem lehet ugyanazt a jellemzést írni.

- a) autonomista
- b) a szociáldemokrata párt képviselője
- c) centralista (csehszlovák koncepciót támogatta)
- d) katolikus pap
- e) a Szlovák Nemzeti Párt képviselője
- f) volt iskolaügyi és igazságügy- miniszter

20. A felsorolt városok közül írd a válaszlapra annak a három városnak a nevét, amelyek a bécsi döntés után Szlovákiához tartoztak.

Terebes, Kassa, Kézsmárk, Léva, Losonc, Nyitra

Autori: PaedDr. Marek Bubeník, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Recenzentka: Mgr. Barbora Kopuncová

Fotografie: Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Preklad: Ing. Veronika Zsideková

Vydal: NIVaM, 2024 a Slovenská komisia Dejepisnej olympiády